

SOCIALE PSYCHOLOGIE VANDAAG

SOCIALE PSYCHOLOGIE VANDAAG

Een verkenning

Rudy SCHELLAERT

E D U C A T I E F

Antwerpen – Cambridge

Sociale psychologie vandaag. Een verkenning
Rudy Schellaert

© 2015 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia-educatief.be

Coverontwerp: Danny Juchtmans

ISBN 978-94-000-0609-6
D/2015/7849/36
NUR **130** / 775

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

INHOUD

Inleiding	1
Hoofdstuk I.	
Sociale cognities	5
1. Schema's	6
2. Configureren	13
3. Persoonsperceptie	19
4. Priming	22
5. Dissonantie	30
6. Het negatieve	39
Hoofdstuk II.	
Attributie	45
1. Criteria	45
2. Attributietheorieën	49
3. Motivatie	54
4. Vertekeningen	56
Hoofdstuk III.	
Sociale beïnvloeding	67
1. Conformisme of meerderheidsinvloed	67
2. Innovatie of minderheidsinvloed	78
3. Gehoorzaamheid en autoriteit	83
4. Dominantie en status	94
5. Sociale facilitatie en belemmering	97
6. Sociaal meeliften	101
7. Vijf apen	104

Hoofdstuk IV.

Hulpverleners	107
1. Altruïsme?	108
2. Verwantschap	109
3. Wederkerig altruïsme	116
4. Empathie	126
5. Stappenmodel	134
6. Beïnvloedende factoren	138

Hoofdstuk V.

Spiegelneuronen	143
1. Voorbeelden	143
2. Ontdekken	144
3. Experimenten	145
4. Soorten	147
5. Des mensen	149
6. Meer empathie	151
7. Toepassen	155
8. Verstoord	156
8.1. Personen met autisme	156
8.2. Psychopaten	160
9. Imitatie	161

Hoofdstuk VI.

In groep	167
1. Bewust van zichzelf	168
2. Het sociale brein	169
3. Sociale categorisatie	172
4. Accentuation effect	173
5. Assumed similarity effect	176
6. Outgroup homogeneity effect	179
7. Ingroup-favoritisme-effect	186
8. Valkuilen vermijden	190
9. Groupthink	191
9.1. Kenmerken	192
9.2. Waar en wanneer	198
9.3. Oplossingen	198
10. Polarisatie	200

Hoofdstuk VII.

Stereotypen	203
1. Kenmerken	204
2. Benaderingen	207
2.1. Coercion-theorie	208
2.2. Realistische-conflicttheorie	208
2.3. Robbers Cave-experiment	209
2.4. Jane Elliot	210
2.5. Stanford Gevangenisexperiment	211
2.6. Sociaal-cognitieve benadering	212
2.7. Sociale-identiteitstheorie en socialisatie	213
3. Invloed	214
3.1. Stereotypedreiging	214
3.2. Contacthypothese	215
3.3. Blaming the victim	217
3.4. Illusoire correlaties	219
4. Maatschappelijke discussies	222

Hoofdstuk VIII.

Attitudes	231
1. Soorten	231
2. Kenmerken	232
3. Meten	235
4. Gedrag	237
5. Veranderen	239

Hoofdstuk IX.

Aantrekking en affiliatie	247
1. Evolutie	247
1.1. Seksuele selectie	247
1.2. Intraseksuele competitie	248
1.3. Automatisch	252
2. Aantrekking	253
2.1. Behoeftte aan affiliatie	254
2.2. Nabijheid en afstand	255
2.3. Louter-blootstellingseffect	258
2.4. Gelijken	261

2.5.	Houden van diegenen die van ons houden	261
2.6.	Koppels	263
3.	Uiterlijke aantrekkelijkheid	265
3.1.	Schoonheid	266
3.2.	Verblindend	268
3.3.	Kosten en baten	269
4.	Gelijkenissen	270
5.	Stockholmsyndroom	272

Hoofdstuk X.

Collectieve intelligentie	281
1. Zwermintelligentie	281
2. Quorum	284
3. Toepassingen	287

Hoofdstuk XI.

Brein	295
<i>Eindnoten</i>	299
<i>Bronnen</i>	307
<i>Trefwoordenregister</i>	319